

CHWILA

Dziennik dla spraw politycznych, społecznych i kulturalnych.

REDAKCJA: PASAŻ HAUSMANA 8. — ADMINISTRACJA: PASAŻ HAUSMANA 3, I p.

Włazyłość pocztową opłacono ryczałtem. Telefon Nr. 322. KONTO CZEKOWE Nr. 144.254.

Cena egzemplarza 20 Mk.

PRENUMERATA: wierzchnia w Lwowie 480 Mk. — zamiejscowa 520 Mk. — zag. 700 Mk.
 CENA OGŁOSZEŃ: Zwykłe ogłoszenia za wiersz jednoszp. nonp. 20 Mk., nadsyłane i nekrologia za wiersz dwuszp. nonp. 30 Mk., komunikaty i wiadomości po krenios 90 w takcie i przed kr. 120 Mk., ogłoszenia na pierwszej stronie 180 Mk., gratulacje i zawiadom. zaręczynowe i ślubne za wiersz nonp. 80 Mk., najmniej 8 w. — 400 Mk. Drobne ogłoszenia: za słowo: 8 Mk., matrymonialne prywatne bez respon. kupne-sprzedaz: 9 — Mk., w tym drukiem podwójnie.
 Cała strona . . . . . 20.000 Mkp
 Pół strony . . . . . 10.000 „
 Cała stronica pierwsza pod nagłówkiem . . . . . 60.000 „
 Jedna szpalta na pierwszej stronie 20.000 „

W czwartą rocznicę.

(p. a.) Uplłynęły cztery lata od 2. listopada 1917, w którym rząd Wielkiej Brytanii przez usta swego ministra Artura Balfoura zakomunikował organizacjom syjonistycznym jako reprezentantce rozproszonego narodu żydowskiego wielkopostanowiłą deklarację, uznającą nieprzedawnione prawo narodu żydowskiego do siedziby narodowej w Palestynie bez naruszenia praw Żydów w innych osiedlach. Dotychczas ani świat niesyjonistyczny wśród żydostwa ani świat nieżydowski na kontynencie nie doceniał dostatecznej mierze znaczenia owej deklaracji zarówno dla sytuacji i roli politycznej Żydów jak dla stosunków międzynarodowych i kultury ludzkości. Fakt, że świat wskutek kilkulatniej wojny głęboko wstrząśnięty nie uspokoił się jeszcze i nie wrócił do równowagi, przeszkadza utrwaleniu się i upowszechnieniu świadomości, że wspomniana deklaracja i związane z nią uznanie nierozwiązalnego związku narodu żydowskiego z jego dawną ojczyzną jest zdarzeniem epokowym, stanowiącym wyłom w dotychczasowym poglądzie powszechnym na stosunek polityczny i rolę historyczną żydostwa w rodzinie ludzkości. Analogiczne znaczenie w dziejach narodu żydowskiego, jakkolwiek może nie o takiej doniosłości, miała chyba odeszła króla perskiego Cyrusa, skierowana do jęczącego w niewoli babilońskiej narodu, aby powrócił do ojczyzny i odbudował świątynię, kiedy to — wedle słów psalmisty — „gdy z okrutnej Babilony, Pański lud był wyzwolony, człowiekowi tak się zdało, jakoby mu śnić się miało, tam dopiero narzekanie, tam płacz ustął i wzdychanie, a radości nastąpiły, na to miejsce i śmiech miły; kto siał w płaczu, żnie w radości, nasza siew była w gorzkości, oto zdarzył Pan, że i my z weselem śnopy znosimy”. Podobnie i deklaracja Balfoura zapowiada początek wyzwolenia — „očajalno dżesulah”.

Niewątpliwie ogromnych trudów kierowników organizacji syjonistycznej jako negocjatorów narodu potrzebą było, zanim rząd angielski uznał, iż winien i może wystąpić przed aeropag polityczny świata jako herold sprawiedliwości dziejowej z hasłem restytucji narodu żydowskiego. W sprzecznym też kierunku się przytem z jednej strony podstawa, nie zbyt silna wprawdzie z powodu dotychczasowych trudności administracyjnych w kraju i słabo jeszcze rozwiniętych i uświadomionych sił finansowych żydostwa, jakiej dostarczają ofiarne założone i wzorowo prowadzone kolonie żydowskie w Palestynie, a z drugiej strony własnym interesem politycznym ze względu na rolę sułtana, zabezpieczonym przez asługujący na za fałszywy naród żydowski, na około tej zatoki osiadły. Był to bądź jednak raz uznawany prawo i obowiązek wystąpienia z ową deklaracją, rząd angielski konsekwentnie dążył do zyskania zgody wszystkich decydujących mocarstw, państw sprzymierzonych i przeprowadził w końcu formalną i uroczystą sankcję swej deklaracji za pomocą uchwały w San Remo. Stojąc na grun-

Socjaliści i narodowi demokraci wobec autonomii wschodnio-galicjijskiej

(Telefonem od warszawskiego korespondenta „Chwila” (zg.))

Warszawa, 1. listopada. Dopiero dzisiaj „Robotnik” opublikował oficjalne sprawozdanie z niedzielnych obrad Rady Naczelnej P. P. S. w sprawie autonomii Galicji Wschodniej oraz uchwalone rezolucje.

Z tego sprawozdania dowiadujemy się, że sprawę projektu autonomii dla Galicji Wschodniej referował poseł Niedziałkowski, proponując wypowiedzenie się za autonomią terytorjalną. Korreferat wygłosił dr. Loewenherz z Lwowa, wypowiadając się za samostanowieniem wojewódzkim.

(Rezolucyj razem uchwalono siedem.)

Niektóre z nich są tak ciekawe, że zasługują przynajmniej na obszerniejsze streszczenie.

Rezolucja trzecia stwierdza, że P.P.S. odrzuca program niepodległości Ukrainy zachodniej w przekonaniu, że „państewko takie, gdyby istotnie powstać mogło, przeobraziłoby się bezwzględnie w kolonię zachodnio-europejskiego imperyalizmu; niebaw m. zaś zmieszane i wyryskane straciłoby iluzoryczną niepodległość na korzyść Rosji”.

Czwarta rezolucja zaznacza, że ludność polska Galicji Wschodniej „ma wszelkie prawa roli współgospodarza kraju na równi z ludnością ukraińską”.

Uchwała dotycząca projektu autonomii brzmi dosłownie: „P.P.S. sądzi, że jedyną w warunkach obecnych drogą do uregulowania sprawy ukraińskiej wewnątrz Rzeczypospolitej Polskiej i do ustalenia stosunków na ziemiach południowo-wschodnich Rzeczypospolitej polega na wprowadzeniu ustroju autonomii terytorjalnej dla wszystkich ziem zamieszkałych przez ludność ukraińską a więc zarówno dla Galicji Wschodniej jak i województwa wołyńskiego oraz południowych powiatów Polesia”.

Wobec własnej deklaracji i uchwały w San Remo rząd angielski broni raz zajętego stanowiska wobec nieuzasadnionych pretensyj niektórych czynników arabskich — uzasadnione prawa ludności arabskiej — jak w ogóle wszystkich współmieszkańców Palestyny uznaje sama deklaracja — i jakie wobec niektórych czynników w parlamencie. Stanowisko swoje stwierdził rząd angielski ponownie wobec organizacji syjonistycznej oświadczając oświadczeniem ofowanym na kongresie syjonistycznym w Karlsbadzie.

Deklaracja rządu angielskiego, sankcjonowana uchwałą w San Remo, a nawet spodziewany mandat rządu angielskiego o nadanie Palestynie nie oznacza jednak bynajmniej zobowiązania tegoż rządu do odbudowy żydowski j siedziby narodowej w Palestynie, lecz stanowi dla narodu żydowskiego tylko zachętę i możliwość do bezpośredniego urzędowania i odbudowy tej siedziby własnymi siłami; rząd angielski — jak jego reprezentant się wyraził

Z uwagi jednak na odmienną fryzję obu tych krajów pod względem narodowościowym, gospodarczym, prawnym i politycznym P.P.S., pozostawia przy niej decyzję sejmowi Rzeczypospolitej Polski oraz autonomicznym ciałom ustawodawczym Galicji wschodniej i Wołynia rozstrzygnięcie sprawy, w jakich warunkach i kiedy nastąpić może zespolenie obu tych krajów w jedną całość rządzoną autonomicznie. „Na razie zaś musi zaproponować rozwiązanie w formie dwu ustaw, osobno dla Galicji Wschodniej a osobno dla Wołynia i południowych ziem Polesia”.

Ostatni ustęp rezolucji przyjęto większością głosów, przeciwstawili się jej między innymi poseł Hausner i dr. Loewenherz.

Większością głosów przyjęto również wniosek posła Liebertmanna domagający się ustalenia granic oraz żądający by szczegóły projektu autonomii uchwalono w porozumieniu z Ukraińcami a nie aktem jednostronnym narzuconym jednemu narodowi. Ta rezolucja wzywa też Centralny Komitet Wykonawczy P.P.S., aby wszedł w kontakt w tej sprawie z wszystkimi ukraińskimi socjalistami.

Uchwalono również większością głosów wniosek posła Diamanda, aby przynaglić rząd w drodze parlamentarnej do rozjaśnienia jego stanowiska w tej sprawie.

Przy tej sposobności warto zaznaczyć, że zjazd Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego (narodowi demokraci) poświęcił „wyklowane przez obcych projekty socjalistyczne autonomii terytorjalnej dla tak zwanych Ukraińców Galicji Wschodniej jako krok przygotowawczy do oderwania tej ziemi od Rzeczypospolitej celem wykonania hańsbnego traktatu brzeskiego”.

— osiedlał tylko kłosa dla narodu żydowskiego, dosiąć kłosa i jeździć na nim musi sam naród. To też smutkiem napawa zjawisko, że mimo korzystnych przedmiotowych sposobności, mimo wielkiego początkowego rozmachu przez uchwalenie stworzenia „Kerenhajesol” (kapi alu po listawo) mimo nawet prób zainteresowania sprawą budowy żydowskiej Palestyny szerokie kręgi żydostwa, dotychczas pomija w tym względzie dziwną bojętność nie tylko wśród ogółu żydowskiego, lecz nawet w niektórych kręgach organizacji syjonistycznej, przeciw przedewszystkiem powołanej do urzędowania siedziby narodowej.

Jeżeli ofiary z krwi i mienia poniesione dotychczas, jeśli bohaterów czynu Trumpeldorów i chałuców oraz szomrów w Palestynie nie mają być daremne, jeżeli deklaracja rządu angielskiego i uchwała w San Remo mają być rychło urzeczywistnione, przeto wszystkim syjonistom w dniu rocznicy pamiętnej deklaracji Balfoura uprzytomnić sobie muszą

obowiązek i odpowiedzialność wobec narodu przez jak największą energią i jak najrychlej przyczynić się do dzieła budowy o, czynny i raźno prowadzić akcję w tym kierunku w wszystkich kołach żydowskich. Rocznica deklaracji listopadowej Balfoura przypomnieć winna święty obowiązek wobec „Keren hajesod”.

Epilog wyprawy Karola IV

Na żądanie koalicji ogłaszają Węgry detronizację Habsburgów. — Jak Karol i Zyta odbyli drogę do portu o najowego?

Budapeszt. (Pat). W BK. Dziś przed południem u prezydenta ministrów Bethlema zjawili się przedstawiciele wielkiej koalicji i przedstawili mu na piśmie notę treści następującej: Panie Ministrze. Mamy zaszczyt wręczyć Waszej Ekscelencyi następującą notę Rady ambasadorów: Rada ambasadorów, która z zadowoleniem skonstatowała, że rząd węgierski poczynił odpowiednie zarządzenia, aby natychmiast położyć kres ponownym zabiegom króla Karola, stwierdza mimo to, że rząd węgierski nie wypełnił uchwały dotyczącej ogłoszenia abdykacji. Abdykacja, do której rząd węgierski usiłuje skłonić króla Karola, nie może być uważana za przeprowadzenie uchwały. Mocarstwa koalicji są zaniepokojone wzruszającym wzburzeniem, które ta próba restauracji wywołała w państwach sąsiadujących z Węgrami i starają się to wzburzenie złagodzić. W tym celu wzywają rząd węgierski, by bezwzględnie proklamował detronizację króla Karola i w myśl uchwały Rady ambasadorów z dnia 4 lutego 1920 jakoteż z dnia 1. kwietnia 1921 rozszerzył ją na wszystkich członków domu Habsburgów. Konferencja ambasadorów oczekuje, że rząd węgierski pragnąc przyczynić się do utrzymania pokoju, polejnie bezwzględnie przeprowadzenie uchwały. Pdpł.: Castagneto, Hohler, Fouche.

Do powyższej noty dołączył Węg. B. Kor.: Ze względu na to, że rząd węgierski w obecnej trudnej sytuacji, spowodowanej ciągle się zwiększającymi zarządzeniami wojskowymi państw sąsiednich, skazany jest na pogorszenie mocarstw koalicyjnych, nie pozostało mu nic innego w tej przymusowej sytuacji, jak przyjąć powyższą uchwałę. Po rozważeniu sytuacji odnośna uchwała przyjęta została jednomyślnie przez Radę ministrów, o czym rząd węgierski natychmiast zawiadomił przedstawicieli mocarstw. Odpowiedź ta zakomunikowana została dziś także przedstawicielom Czechosłowacji, Jugosławii i Rumunii. Wobec tego, że mocarstwa koalicji postawiły termin prekluzyjny dla powzięcia odpowiedniej uchwały w drodze ustawodawczej, rząd natychmiast poczynił odpowiednie zarządzenia dla nagłego zwołania zgromadzenia narodowego.

Budapeszt. (Pat). Na najbliższym posiedzeniu zgromadzenia narodowego, które się odbędzie we czwartek, prezydent ministrów przedłoży projekt ustawy dotyczącej detronizacji Karola i dynastji Habsburgów. Przedłożenie zostanie przekazane komisji prawno-państwowej, poczem obrady zgromadzenia zostaną chwilowo zawieszane, po skończeniu zaś obrad komisji zaraz ponownie otwarto, tak że w ten sposób porządek dzienny będzie mógł być wyczerpany, a sprawa ostatecznie załatwiona. Przedłożenie będzie na posiedzeniu piątkowym zgromadzenia narodowego traktowane w drugiem, a w sobotę w trzecim czytaniu.

Budapeszt. (Pat). „Magyar Ország” donosi, że przedstawiciele małej ententy wręczyli rządowi węgierskiemu na piśmie żądanie, które przedstawili w sobotę ustnie. Bethlem bezpośrednio po wizycie przedstawicieli wielkiej koalicji był na audyencji u naczelnika państwa, a potem zwołał nadzwyczajne posiedzenie rady ministrów.

Paryż. (Pat). Wobec tego, że król Karol wzbrania się abdykować, mocarstwa zawiadomiły rząd węgierski, że nie będą się

sprzeciwiały przygotowaniom małej ententy, jeżeli abdykacja się przewlec. Przedstawiciele małej ententy napisali usłone na rząd węgierski, by przyspieszył akt abdykacji.

Paryż. (Pat). W sprawie przewidywanego konfliktu między małą ententą a Węgrami nie ujawniły się żadne nowe szczegóły. Konferencja ambasadorów postanowiła zawiadomić rządy Czechosłowacji, Rumunii, Jugosławii o swej decyzji w sprawie węgierskiej i wezwać je, ażeby troskę o pokój na podstawie obowiązujących traktatów pozostawiły państwu sprzymierzonemu.

Bordeaux. (Pat). Mocarstwa wielkiej koalicji zakomunikowały rządowi małej ententy, że w celu uniknięcia wszelkiej akcji wojskowej należy sprawę Karola pozostawić konferencji ambasadorów.

Budapeszt. (Pat). Jak donoszą dzienniki, sekretarz legacyjny Paweł Borovicseny, który jak wiadomo towarzyszył Karolowi w jego locie ze Szwajcaryi na Węgry, został aresztowany i odstawiony do więzienia budapeszteńskiego sądu karnego.

Budapeszt. (Pat). Jak donoszą dzienniki, król Karol i królowa Zyta zostaną w środę przewiezieni z Tihany do Dunaföldvár i tam oddani na kanonierkę angielską Glowborn. Przewiezieniem zajmą się bawiaci w Tihany przedstawiciele wojskowi Anglii, Francji i Włoch. Dziś udali się do Tihany Wojciech Apponyi i Szechenyi.

Budapeszt. (Pat). Jak donoszą dzienniki, dziś o godz. 5ej rano przejechał przez stację Battascheg pociąg specjalny wiozący Karola na pokład angielskiej kanonierki. Przed tym pociągiem przybył specjalny pociąg wojskowy, za pociągiem zaś Karol jechał również pociąg z wojskiem. Pociąg wiozący Karola stanął przy moście dunajowym między Battascheg a Baya. Karol wysiadłszy z pociągu wsiadł do powozu, który go zawiózł do przystani, na pokład kanonierki Glowborn. Dzielica była obsadzona słynnymi oddziałami wojskowymi. Zdaniem dziennika „Pester Lloyd”, nie nastąpiło formalne wydanie Karola w ręce ententy.

Budapeszt. (Pat). Minister spraw zagranicznych Barffy został dziś w południe zawiadomiony przez przedstawiciela Anglii Hohlera, że wedle doniesienia komendanta floty dunajowej Baya, Karol i Zyta znajdują się na pokładzie kanonierki angielskiej będącej w drodze w kierunku do dolnego Dunaju.

Lotnodyn. (Pat). W Izbie gmin oświadczył Chamberlain w odpowiedzi na interpelację, że mocarstwa zastanawiają się jeszcze nad miejscem przyszłego pobytu Karola.

Praga. (Pat). „Czeskie Słowo” donosi, że partie demokratyczne na najbliższym posiedzeniu sejmu przedłożą projekt ustawy, wedle której propazant na rzecz Habsburgów ma być karana więzieniem od roku do 5 lat.

Rząd węgierski wobec doradców Karola.

Budapeszt. Wedle doniesień „Ungarische Rundschau” zajmowała się na ostatnim posiedzeniu węgierska rada ministrów sprawą dochożenia karnego przeciw cesnikom imprey Karola, a ponadto kwestyą, czy należy ich oddać pod sąd obywatelski czy też zwykły. Na zarządzenie rządu sprowadzono hr. Juliusza Andrassyego oraz byłego prezydenta parlamentu Rakowskiego w aystencji żandarmerji i dwu dedektywów do Budapesztu. Przed sprowadzeniem ich do Budapesztu byli obaj na posłuchaniu u Karola. B. węgierski ambasador w Wiedniu dr. Graz leży chory w Tihany. Andrassyemu oraz Rakowskiemu pozwolono cele więzienne urządzać własnymi meblami.

M. n. Barffy o synnacyi Węgier.

Paryż. „Matin” ogłasza wywiad swego budapeszteńskiego korespondenta z węgierskim ministrem spraw zagranicznych Bar-

ffyem. W wywiadzie tym Barffy oświadczył że jeszcze ubiegłe obojętne są rafa ministrów powzięła uchwałę w tym kierunku, iż rząd węgierski przeciwstawia się wszelkim próbom zmiany obecnej formy rządów. W Budapeszcie i Pradze rząd węgierski złożył u pokajające zapewnienia i spodziewać się należy, że sąsiedzi Węgier nie zechcą wziąć odpowiedzialności za wprowadzenie rządu węgierskiego w ciężką sytuację. Istotną jest jeszcze tylko kwestya uregulowania sprawy króla przez zmuszenie go do abdykacji; na wszelki wypadek zostanie on z granic Węgier wydalony.

Sylwetki węgierskich mężów stanu.

III.

Hr. Juliusz Andrassy

b. minister spraw zagranicznych.

Co mówi Stefan Szekely o hr. Juliuszu Andrassyem?

Jako hrabia, jako Juliusz i jako Andrassy urodzony; trzy te momenty przypięczętowały jego los. Juliusz Andrassy (ojciec obecnego Juliusza), wybitny polityk b. monarchji austriacko-węgierskiej nie pozostawił w synu swoim godnego nasłopy, wręcz przeciwnie: Juliusz hr. Andrassy jest groteskową figurą w porównaniu z wybitną indywidualnością swego ojca. W każdym razie należy Andrassy do rzędu tych polityków węgierskich, którzy już w czasach pokoju wybitną odegrali rolę w życiu politycznym Węgier.

Jednym słowem, Andrassy zajmuje się już od dłuższego czasu polityką. Jest też uczniem hr. Michała Karolyego, z którym przed rewolucyą bardzo często walczył na arenie politycznej. Andrassy należał do stronnictwa umiarkowanych opozycjonistów; swego czasu sam założył stronnictwo polityczne, które nosiło nazwę: „Stronnictwo Andrassyego”. Stronnictwo to miało jedno, jedyne zadanie, mianowicie przeforsowanie Andrassyego na stanowisko ministra spraw zagranicznych na Ballhausplacu w Wiedniu.

Oto program „stronnictwa Andrassyego” i jego dość licznej organizacji prasowej, a przed-wszystkiem program samego Juliusza Andrassyego, który — zdaje się — nie miał gorętszego życzenia w życiu, jak wprowadzić się do pałacu austriacko-węgierskiego ministerstwa dla spraw zagranicznych, w którym przez długie lata mieszkał jego ociec...

Ze cel, który Andrassy zamierzał osiągnąć, jest ładny, nie da się zaprzeczyć. Trzeba było 40 lat trudnych zmagań i celowej walki, by dawno wymarzony sen stał się rzeczywistością: Andrassy otrzymał nominację. Na stanowisku ministra spraw zagranicznych b. monarchji austriacko-węgierskiej pozostawał przez całą dobę tj. przez 24 godzin.

Co się potem stało, również wiadomo. Monarchia rozpadła się w gruzy, cesarz i król — w jednej osobie — uciekł, rewolucya wybuchła, Andrassy zaś nie znalazł więcej czasu, by się wprowadzić do pałacu wiedeńskiego.

Jeszcze Andrassy nie spełnił swego zadania życiowego; dlatego nie dziwi nikogo jego aktywność w ostatniej imprezie Karola... mimo jego 70 lat.

Z kraju rozpanoszonej reakcji.

Jak hulali żołnierze Hejjasa.

Wiedeń. Bandy Hejjasa załogujące w Eisenstadzie przed opuszczeniem tej miejscowości okropnie tam gospodarowały. Doguszczone się całego szeregu rabunków, których ofiarą padli mieszkańcy żydowscy. Żydzi tamtejsi musieli złożyć ponadto okup w wysokości 300.000 koron węgierskich. Żołnierze zamordowali pewnego urzędnika Żyda. Opuszczając Eisenstadt zarządzili żołnierze przymusową brankę. Podobnie gospodarowały bandy Hejjasa w sąsiedniej miejscowości Mattersdorf.

Odbudowa Europy Środkowej.

Berlin. Znany finansista amerykański, były prezydent banku „First National City Bank” mr. Frank Vanderlip wyluszczył wobec reprezentanta „International News Service” plan finansowej odbudowy Europy Środkowej, osnuty na tle spostrzeżeń i studyów poczynionych w ciągu kilku miesięcy podróży w krajach Europy Środkowej.

Mr. Frank Vanderlip oświadczył m. j. co następuje:

Zwiedziłem przeważną część krajów Europy Środkowej i Bałkanu i przekonałem się, że położenie finansowe tych krajów co do istoty swej jest jednakowe; różnice zachodzą jedynie co do stopnia. Ministrowie skarbu zmuszeni są wypełniać przepaść deficytów coraz to nowymi masami pieniędzy papierowych; nie znajdują bowiem innych dróg ratunku. Następstwem tego procederu jest postępująca dewaluacja pieniądza, która uniemożliwia równowagę budżetową, wskutek czego zachodzi konieczność dalszego drukowania banknotów. Ten proces demoralizacji w pierany jest przez coraz znowu powracającą falę salu spekulacyjnego i przez ucieczkę kapitału, który goni za pozorami większego bezpieczeństwa, z jednego kraju do drugiego, z jednej upadającej waluty do drugiej.

Stadium paniki.

Proces rozkładu wstąpił obecnie w stadium paniki. Jak się skończy działalność tej śruby bez końca, która tworzą deficyt budżetowy, inflacja pieniędzy papierowych i coraz to większy niedobór budżetowy? Już polski pieniądz wpadł w bezdenną przepaść a i inne waluty z zastraszającą szybkością posuwają się po równi pochyłej. Żaden minister skarbu, choćby był nawet największym geniuszem nie zdoła wprowadzić równowagi budżetowej, jeśli finansowy gruz pod jego nogami wprawiony został w ruch i ziemia drży, co manowicie wykazuje się i mogła nowość giełdowych w wielu krajach.

Droga ratunku.

Mniemam, że przecież jeszcze istnieje droga ratunku. Jest rzeczą Europy Środkowej uczynić w tym kierunku pierwszy krok dla ocalenia wielkiej części świata przed ostateczną katastrofą walutową. Nieszcście tak bardzo się wzmoгло i tak jest, skomplikowane, że nie wystarczy już jakaś białalna formułka. Jeśli ko ministrom skarbu radzi, aby

Paul Dérouléde.

(Z powodu wystawienia pomnika w Metz)

Przed niespełną ćwierćwieczem rozszalały orkan walki wewnętrznej w Francji wstrząsnął się zdawał podwalinami Trzeciej Republiki. Społeczeństwo francuskie rozdzieliło się na dwa obozy, wężące nawzajem w sobie wroga państwa i występujące przeciw sobie już nie w roli antagonistów partyjnych lecz raczej stron wojujących, z których każda tylko w zagładzie strony przeciwnej upatrywała zbawienie własne oraz dobro ogółu.

Przyczyna zaś tego rozwojenia wewnętrznego i tej walki bratobójczej tkwić się zdawała w rzekomej zdradzie żydowskiego oficera sztabu generalnego, który najjaśniejsze dokumenty wojskowe wydać miał nieprzyjacielowi niemieckiemu.

Sprawa zwana krótko „afery” podniecała wszystkie umysły i nie schodziła z porządku dziennego. Wszyscy „prawowierni” i „praworządni” Francuzi łączyli się z ulcą w okrzyku: „Hej na Żyda!”; za Dreyfusem opowiedziały się ledwie garstka. Ale garstka to była mężów, którzy swym wpływem kulturalnym wybili się ponad powierzchnię życia publicznego, a znaczeniem nazwisk swych tłumili hasła demagogii, torując drogę Prawdzie. Zatem filary polityki ratyfikacyjnej: Clemenceau, Jaures, Ferdynand Brisson, koryfeusz literatury: Zola, Anatole France, Mi-

wierw budżety doprowadzili do równowagi i im przyrzeka, że wówczas ich kredyt się poprawi, to postępuje tak samo jak ten, co cierpiącemu na bezsenność człowiekowi, który od tygodnia snu nie zaznał, doradca, aby wpiers się przespał, gdyż sen wzmocni jego zdrowie i bezsenność sama ustąpi.

W obecnej anormalnej sytuacji konieczny jest inny środek pomocy, leżący poza codziennymi liniami wytycznymi skarbowo-państwową mądrości. Chwila wymaga innych zarządzeń, innych narzędzi niż te, które widzimy w rękach obecnych ministrów skarbu.

Jeśli w Europie pozostaje jeszcze dosyć zrozumienia i energii dla współpracy, to — sądzę — nie jest rzeczą niemożliwą utworzyć międzynarodową organizację finansową w celu wprowadzenia porządku w chaos królów giełdowych, organizację, która należałoby zbudować wedle zasad amerykańskiego systemu „federacyjnego banku rezerw”.

Po laach walki z zleżonym systemem bankowym i po przewycięczeniu wielu nieporzecznych wypadków paniki finansowej rozwinęliśmy system federacyjnego banku rezerw i zmobilizowaliśmy rezerwy złota w kraju tak, że więcej korzyści i skuteczności mogliśmy z nich wyciągnąć aniżeli w czasie dawniejszym.

Dla podobnej, całą Europę obchoźającej organizacji musiano by naturalnie znaleźć osobną formę inkorporacji. Na inkorporacja o funkcjach międzynarodowych mogłaby mieć być organizowana przy pomocy Ligi Narodów. Kraj, w którym znajdowałaby się główna siedziba banku, musiałby temu bankowi zapewnić wszystkie prawa eksterytorjalności co do jego budynków, wszystkie podobne zabezpieczenia przeciw opodatkowaniu oraz konieczne przywileje ze względu na emisję i obrot banknotów. Kapitał takiego banku rezerw złota wpływałby wszędzie, gdzie tylko złoto jest do dyspozycji. Plan organizacji opierać się musi na zabezpieczeniu zysków tak, aby przyciągały kapitał a nie z ograniczaniem stosowaniem także w naszym systemie rezerw iż nadwyżka zysków wypłacona być ma proporcjonalnie poszczególным rządóm.

Miliony ludzi ryzykowały w ciągu wojny światowej swe życie a wielu je straciło. Czy niemożliwym jest spodziewać się, iż znajdzie się mała grupa mężów o odpowiednim charakterze, o doświadczeniach i znajomości rzeczy, którzy z bezwzględną bezinteresownością poświęcą się stworzeniu organizacji takiej, jaką sobie wyobrażam i po któ-

rabreau, wybitni działacze społeczni, jak Sebastian Faure. Lecz gdy rzecznicy interesu państwa mieli za sobą masy i — fast nor least — zbrojną rękę egzekutywy państwa, to zastępcy bezwzględnej Sprawiedliwości agitowali tylko przy pomocy prasy, zgromadzeń i wykładów uświatających.

Największe z tych zgromadzeń, — jak opowiada kronika „Dreyfusady” — zamęczone zostało w swym przebiegu wejściem męża, który, wtargnąwszy z okrzykiem „Vive l'armée!”, przeciwstawił się nastrojowi i zapatrywanióm obecnych. Ten jedyny, który miał odwagę zamąć nastroj tłumów rozgłaszających i obradujących pod egidą twórców „Ligi praw człowieka”, to był prezes „Ligi patriotów Francji”, Paul Dérouléde.

Zgromadzonemu nazwisko jego podówczas nie było bynajmniej obce. Owszem! Znal wszyscy jego zasługi dotychczasowe i wiedzieli że chwala Ojczyzny jest mu najwyższą wartością życia. Odznaczony za waleczność w czasie wojny prusko-francuskiej, idee „rewanżu” uważał za ewangelję wiary. Chwila, w której wypadnie wziąć odwet za amputację, doznaną na orala iźnie pańs wowym Francji, była mu najśłodzem utęśnieniem. a w armii, która chwilę tę miała przyspieszyć, upatrywał żrenicę przyszłości.

Wienny tym przekonanióm sam — już po podpisaniu pokoju — pozostał w szereżach wojskowych, by zaprawić się tem intensywniej

rej spodziewać się można, że położy ona kres katastrofalnemu położeniu finansowemu świata?

Prawo Greshama.

Zapewne podniesiony zostanie zarzut — a wiem, iż istnieją setki zarzutów — że zdrowe pieniądze takiego międzynarodowego banku rezerw nie będą mogły być w obiegu równocześnie i obok istniejących, prawie bezwartościowych pieniędzy papierowych. W Anglii królowa Elżbieta pogroźszyła monetę i po pewnym czasie przekonała się, że nowe monety wyparty z obiegu monetę dawną, która była lepszą i bardziej wartościową. Jej minister skarbu Gresham głosił, co od owego czasu w nauce ekonomii społecznej nazywa się prawem Greshama, że dwie waluty o nierównej wartości równocześnie nie mogą być w obiegu, gdyż waluta pośledniejsza wypiera z obrotu lepszą i w dalszej konsekwencji pośledniejsza waluta zawsze utrzymuje się w obrocie. Otóż nadszedł czas, aby inny minister skarbu wystąpił z innym prawem ekonomicznym w odniesieniu do cyrkulacji pieniędzy. Prawo to opiewałoby dziś krótko, że wśród stosunków, gdzie waluta papierowa tak jest zdeprecjonowana, iż cały naród, który jej używa, popadł w zwątpienie co do jej przyszej wartości, racznie fin używać walut innych narodów tak, że w razie dalszego trwania deprecjacji obce waluty w zupełności wypiją rodzimą zdeprecjonowaną walutę. Można by pomyśleć, że sprzeciwia się to prawu Greshama, atoli jest to tylko sprzeczność pozorna i przedstawia się właściwie tylko jako dalszy rozwój tego samego prawa ekonomicznego.

Jest rzeczą konieczną, aby każdy kraj, w którym znajduje się filia banku, zobowiązał się, iż nie wystąpi z inicjatywą legislacyjną, któraby zdołała ukłremnić zawieranie kontraktów wedle nowej waluty. W ten sposób przyzwyczajonoby się szybko do zawierania umów kupieckich pieniędzmi zdrowymi.

Szansę wykonania projektu.

Jakie kroki należałoby przedsięwziąć w celu urzeczywistnienia projektu? Europa przyzwyczaiła się przede wszystkim spoglądać na Amerykę.

Otóż zauważam, że jeśli Europa na to czeka, aż Ameryka zrozumie obecny stan rzeczy i dobrowolnie przystąpi do akcyi w celu zaradzenia złemu, to Eu-

do dzieła wojennego. O wartościach jego postanowieniach świadczą wyimki z listu do rodziców: „Wydaje mi się słusznym, — pisze — że w chwili, gdy pół miliona Francuzów ma być niewłaściwomnie pozbawionych radości oiczyzny, ja osobiście zrzekam się dobrowolnie radości rodzinnych”. „Winiemem być gotów, by nie tylko dla Francji dać się tabić, winiennem być tylko dla niej. Celem moim jest przygotowanie dla niej oswobodzicieli i żołnierzy”.

Równocześnie wiełny swoim te de cyom i porem opiewać poczyna męstwo i mięję zbawicielską armii. Jego poezje liryczne: „Chants du soldat” (Pieśni żołnierza) wyrobiły mu rozgłos w świecie Parnasu, zarówno jak powodzeniem cieszyły się jego utwory dramatyczne, wystawiane w teatrach „Odeon” i „Comedie française”. Wiele omawiany był zwłaszcza dramat jego: „L'Hetman” (Hetman) symbolizujący na tle dziejów walki Polaków z Kozakami idee ofiarności i poświęcenia dla ojczyzny.

Szablę żołnierską, — a na pewien czas i szczytło figara — wymienił nie a długo na oręż polityczny. Czyni to pod wpływem Gambetty, który znał go dawniej osobiście jako dzielnego wojaka, a teraz sam pniąc się ku szczytom potęgi, nakłania Dérouléde'a do oddania odtał swych usług Francji na arenie politycznej.

Działalność swą na tym polu rozpoczął od stworzenia „Ligi patriotów Francji”,

ropa długo będzie czekała. Ameryka jest zbyt oddalona i za mało obznajomiona z komplikacjami tutejszych stosunków. Z drugiej strony nie należy oddawać się złudzeniu, że rządy, które tu wchodzi w rachubę, z własnej woli zbiorą się, aby obradować nad planem wspólnej gospodarki finansowej; narodowe przeciwieństwa w Europie tak się zaogniły a członkowie rządów często tak są zaślepieni w odniesieniu do zasad gospodarczych w interesach finansowych, że trudno spodziewać się z strony inicjatywy rządowej heroicznego wysiłku na podstawie kooperatywnej.

W czasie wielkich przesileni po rewolucjach lub politycznych katastrofach, powstają — tego nas uczy dzieje — dorywcze ciała doradcze, składające się z delegatów, którzy sami się zamianowali. Mianują się zaś sami, ponieważ czują w sobie siłę stanąć na pierwszym planie w czasie największej biedy. Z takiej korporacji powstaje czasem w jakiejś formie rząd konfetycyjny. Dlaczegożby teraz nie było możliwym zespolenie się reprezentantów sił ekonomicznych Europy, dobrowolne zrzeszenie, któreby zjednoczyło najdzielniejsze głowy, mężów o największym wpływie ekonomicznym — dla ratowania Europy przed dalszym ekonomicznym zkładem? Może w tej chwili nawet jest koniecznym, aby który z tych mężów objął funkcję finansowego dyktatora w tym celu, aby sły ekonomicznego porządku związane i podstawy nowej ekonomicznej budowy utworzone zostały.

Rola Ameryki.

Podczas gdy Ameryka sama z inicjatywą nie wystąpi, to jednak — jak sądzę — Stany Zjednoczone z pewnością zainteresują się finansowym programem banku rezerw dla zjednoczonej Europy. Nawet nie sądzę, iżby Europa z kapeluszem w ręku musiała o to zebrać. Ameryka jest w wysokim stopniu interesowana w tej sprawie a jeśli nam przelóżony zostanie zdrowy plan, przedstawiający stosowne korzyści dla tych, którzy dostarczą potrzebnego kapitału, to znajdzie się złoto w celu utworzenia tego banku.

Skraśnienie długów europejskich w Ameryce.

London. (Pat.) W Izbie gmin oświadczył Robert Horne, że rząd angielski podjął rokowania z rządem amerykańskim w sprawie skraśnienia wojennych długów europejskich.

Norma, ograniczająca imigrację do Ameryki wyczerpana zaledwie do wysokości 3/5 części.

(N. Jork. „Forwers“ donosi: „W prasie żydowskiej pojawiła się wiadomość, że bramy Stanów Zjedn. będą wkrótce zamknięte dla imigrantów, ponieważ zakreślona norma bilu antyimigracyjnego cyfra została już wyczerpana aż do 1. czerwca 1922 r. (bil ma ważność od 1. czerwca 1921 do 1. czerwca 1922 r.).

Cieszy nas, że możemy donieść na podstawie oficjalnego zestawienia statystycznego biura dla spraw emigracji, że wiadomość ta jest nieprawdziwa. W szczególności nie jest wyczerpana norma cyfrowa krajów, stanowiących źródło emigracji żydowskiej — a to nawet w połowie.

Z listy ogłoszonej przez komisarza dla spraw emigracji Rosyjskiej pod datą 29 września br. wynika, że krajami, których cyfra jest wyczerpana, są: Hiszpania, dystrykt Smyrnański, Turcja i Palestyna. Wszystkie inne kraje a to Polska, Czechosłowacja, Węgry, Rumunia, Niemcy i Gdańsk nie wyczerpały jeszcze swej cyfry za wrześnię br.

Z szczegółowego obliczenia, jakie przytacza dalej „Forwers“, wynika, że wszystkie te kraje nie wypełniły jeszcze trzech piątych i że będą jeszcze mogły w miesiącu listopadzie wysłać nie tylko przepisaną na ten miesiąc ilość, ale nadto niedobór z września i października, innymi słowy, że w tym miesiącu będą mogły wysłać jeszcze raz tyle, ile wysłały od 1. czerwca 1921. Cyfra roczna nie wyczerpie się nawet za 2 lub 3 miesiące.

Zamierzamy ponadto, że ograniczeniami nie są objęci turyści, artyści, profesorowie, duchowni wszelkich uznanych wyznań, juryści i zawodowo wyszkoleni fachowcy, podaje w końcu „Forwers“, że norma sowieckiej Rosji jest prawie nieuszczuplona, i że „Hias“ rozpoczął za pośrednictwem sekretarza dla

spraw handlu, Herberta Hoovera, starania u rządu, by umożliwiono migrację z s.w. Rosji żonom i dzieciom jadącym do mężów i rodziców.

Amerykańsko-żydowski kongres.

Nowy York (Z. B. K.). Sekretarz Generalny organizacji syonistycznej w Ameryce wystawił do wszystkich komitetów dystryktowych cykularz z żądaniem utworzenia permanentnego żydowskiego kongresu w Ameryce. Tymczasowa organizacja amerykańsko-żydowskiego kongresu podjęła kroki mające na celu zwalczanie antysemityzmu w Ameryce, jakoteż akcję celową umożliwienia napadów na Żydów zamieszkałych w wschodniej Europie.

Komuniści niemieccy przeciw emigrantom.

Berlin (Z. B. K.). Równocześnie z walką nacjonalistycznych żywiołów niemieckich wypowiedzianą uchodźcom galicyjskim i w ogóle Żydom wschodnim, rozpoczęli komuniści kampanię przeciw emigrantom rosyjskim. Organ komunistyczny „die rote Fahne“ wystąpił z ostrym artykułem, w którym zaznaczył, że emigranci, których liczbę pismo to ocenia na 150.000 osób — reprezentują przeważnie warstwę kapitalistyczną i reakcyjną a wobec tego żąda ich wydalenia z Niemiec. „Najbardziej o powi dniem miejscem dla tych osób — pisze „R. Fahne“ — będą białe Węgry“. W końcu grozi „R. Fahne“, że na wypadek obojętności rządu robotnicy sami postarają się „wyprowadzić“ szkodliwy żywioł napływowy.

(W żydowskich kołach uchodźczych wywarły te groźby pewne zaniepokojenie. Chociaż bowiem kampania nacjonalistów i komunistów zwraca się pozornie przeciw różnym grupom, to jednak fakt, że ostrze kampanii rozpoczętej przez obie grupy zwraca się przeciw „obcym“, może mieć niekorzystny wpływ na stosunek rządu do żydowskiej ludności napływowej

Pamiętajcie o uchodźcach z Ukrainy!

Ale Derouledę zapewniali, że utrzyma ich Republikę. Tylko, że w miejsce Republiki parlamentarnej, pragnie Republiki „głobscyjowej“.

Dzień krytyczny oznaczony był na dzień pogrzebu prezydenta Faure'a, ułożone było wszystko z nad wyczerpaną przebiegłością i znajomością stosunków.

Wszelako przeorniej zym i lepiej obznajomym z stosunkami okazał się — prefekt policyi. Przez fałsowanie listów, wysłanych wrzeczono przez Derouledę'a do jego stronników a zawierających fałszywe dane co do miejsca spotkania i innych szczegółów, zmistyfikował i w błąd wprowadził spiskowców. Rozprószeni, na skutek fałszywego alarmu po rozmaitych miejscach, wyczekiwali daremnie komendy przewodzącego, a ten, zamiast znaleźć się w otoczeniu swoich najbliższych, ujrzał się nagle osaczonym zgrają policyjnych agentów i zastrzelonym.

Nie wykonalność jego jako deputowanego została oczywiście uchylona. Po kilku miesięcznym areszcie śledczym, stanął przed przysięgłymi. Oskarżony, zając nas rój opinii, urządził się przy rozprawie w myśl znanego przysłowia, iż „najlepszą paradią jest atak“. Krytykował korupcję administracji, gwałtowność w „Palais Bourbon“ i chaotyczność rządów. Obwiniał „parlament“, jako obawroklębu społecznego i „dreyfusizm“, jako obawroprzedstawienia narodowego. I — jeżeli miał być rozsądny — wolnością atoli nie ci się był się długo.

dla której, zyskuje od razu mężów takiej miary, jak Gambetta, Carnot i Victor Hugo — a której programem działania jest burzenie słupów granicznych między Francją a krajami nadreńskimi. Kiedy Jules Ferry założycielowi „Ligi“ wytknął raz jego nieugięte stałowisko w sprawie Alzacji i Lotaryngii pytając, czyby nie lepiej, było szukać rekompensaty gdzie indziej, Derouledę odpisał mu: „grzecznie, lecz za o dobitnie: „Wygląda to tak, jak gdybym stracił dwoje dzieci a ofiarowanoby mi dla pociechy dwadzieścia sług“.

Wybrany posłem Derouledę wybija się — w myśl swoich zasad — jako poplecznik armii a także jako wróg korupcji. Tylko, że w sposobie wojowania często nie odróżnia zbroi politycznej od broni pochodzącej z arsenału walki prywatnej i pociski natury politycznej zalewa jadłem obelg osobistych. Pierwsze starcie osre miał z Clemenceau'm.

Na porządku dziennym stała głośna „Ananama“, a wśród partyotów atakował okazującego swe pierwsze pazury „tyrysa“ za protegowanie cudzoziemca Corneliusa Hertza, głównego winowajcy „Skandalu Państwa“. A tak wymierzony został w ten sposób, że efektem jego był pojedyncie między pogromcą korupcji a później zym „pogromcą ministerstw“. Na szczęście pojedyncie dla obu stron niekrawawy.

Ale Derouledę stał się znowa przedmiotem sensacji i oklasków moby, a te oklaski towarzyszyły mu jeszcze bardziej, gdy rzuca-

jąc się w wir ulicy, rozbrzmiewającej echemi kampanii Dreyfusowskiej umiał wyryskać swoją popularność i godniegać instynkty motłochu hasłami nienawiści.

„Nie wiem“ — mówił raz wobec mas zgromadzonych — „czy Dreyfus jest winnym, ale wiem, że armia nie jest winna.“ (To przeświadczenie o niewinności armii nie przeszkadzało mu jednak żądać capis kłminutjo maxima dla Żyła, o którego winie wszak conajmniej wątpił.

W międzyczasie pomiędzy jedną a drugą „Aferą“ Derouledę wysuwał się na widownię publiczną w sposób dość dziwny, bo — zamachami sianu. Bo langer był narzędzi m jego planów i ambicji, a gdy minister wojny — wywro owiec samobój twem zakłócił swe „heroiczne“ postępowanie, to urwanie się ostateczne tego rapsodu militarnego było w pierwszym rzędzie przegrana polityczną Derouledę'a. Ale wraz z zwłocznymi zamachowca inspirator polityczny zamachu kombinacji swoich do grobu nie złożył. Przecwnie. Co za pierwszy raz m obmyślano było połowicznie, za drugim razem osalo sprzyzowane do najdrobniejszych szczegółów, począwszy od rodzaju porfeli minist ryalnych i arstowania przeciwników, a skończywszy na proklamacji nowej konstytucji. Gdzie zawó i generał Boulanger, dopisać miał generał le Pelleux. Popierali plan także bonapartyści i orleaniści, wszyscy w myśli, że uda im się przy tej sposobności upiec pieczeń partyjną dla siebie.

MACISTESS (Albertini) która siłą swego talentu przewyższa HARRY PEEL. 12905

ukaze się wkrótce poraz pierwszy w sensacyjnym dramacie

„FAWORYT ŚMIERCI”

Odpowiedź Arabów na białą księgę rządu palestyńskiego.

Haifa (Z. B. K.) »Karmel« donosi, że komitet wykonawczy kongresu arabskiego uchwalił odpowiedzieć na białą księgę rządu palestyńskiego. Odpowiedź będzie wystylizowaną w języku arabskim i angielskim i zostanie wydrukowaną w tysiącach egzemplarzy celem rozpowszechnienia jej w Europie. Komitet zwrócił się do dwu wybitnych Arabów a mianowicie do szejka al Faruki i do wadi Bustroni w Haifie z prośbą o współpracę.

—

Arabowie a XII. kongres syonistyczny.

Te rozolima (Z. B. K.) Arabskie czasopismo »Carmel« proponuje zwołanie konferencji prz. ds. awic. li w wszystkich narodowych organizacjach arabskich celem zaęca stanowiska wobec uchwał XII kongresu syonistycznego w Karlsbadzie.

—

Okręty motorowe dla żydowskich robotników w Palestynie.

Nowy Jork (Z. B. K.) Tutejszy Foalej-Syonistyczny Komitet Palestyński zakupił w tych dniach pierwszy okręt motorowy dla żyd. robotników w Palestynie. Okręt ten o pojemności 10 ton ładunkowych oraz zawierający 50 miejsc dla pasażerów o płynięciu z mocą akcją tego miesiąca jako dar dla robotniczego tow. okrętowego »Hechaluc« w Palestynie.

Dalsze okręty zakupione zostaną z pieniędzy otrzymanych z sprzedaży akcji »Hechalucu«. Ponadto poczyniono kroki dla zorganizowania żydowskiego ruchu okrętowego między palestyńskimi miastami portowymi a żyryjskimi.

Zimach na żyd. gminę wileńską.

Wilno. »Unser Frajnd« donosi: W tych dniach gmina wileńska otrzymała od parlamentu dla handlu i przemysłu list, o-

piewający, że ponieważ lokal gminy jest państwowy, przeto gmina może w nim przebywać do lipca 1922 r. Wiadomość ta wywołała wielkie oburzenie w kołach żydowskich. Dr. Wygodzki, przewodniczący gminy, ma w tej sprawie udać się do gen. Żeligowskiego.

Zaznaczyć należy, że gmach gminy żydowskiej został zakupiony za pieniądze z gminnego podatku od świec na użytek nauczycielskiego seminarium żydowskiego.

Wybory do sejmu wileńskiego.

Wilno. »Unser Frajnd« donosi: Wedle opinii szerokich kół żydowskich, Żydzi nie wezmą udziału w wyborach do sejmu, który jedynie ma odpowiedzieć na pytanie: »do Warszawy« czy »do Kowna«.

—

128 (?) milionów funtów dla ofiar pogromów.

Ryga. (Z. B. K.) Z Moskwy donoszą, że Rada komisaryatu dla spraw ludowych uchwaliła wysygnować kwotę 128 (?) milionów funtów celem niesienia pomocy ofiarom pogromów.

Ekscesy pachołków Kothwego.

Budapeszt. W związku z wiadomością o ekscesach przeciwydowskich w Budapeszcie, które miały miejsce z okazji ostatniej imprezy Karola, stwierdzone zostały, że całą akcję antyżydowską przygotował sztab generalny »Odradzających się Węgier«. Sztab ten bezpośrednio przed wszczęciem ekscesów powziął następujące uchwały: 1) Wierno rządowi wojska złożą ponownie przysięgę na wierność rządowi Horthy'ego, 2) Należy restytuować chrześcijańskie Węgry i rozpocząć bój z legitymistycznymi Żydami i ich wpływami, wi ulegającymi liberalnym politykom. 3) Związek »Odradzających się Węgier« wita Ivana Hejassa i przysięga wspólnie z Fronayem wszczęć akcję na całym terytorium Węgier w pierwotnych granicach. Dla celów akcji w Budapeszcie oddaje związek 50 oficerów.

—

Orleańskiej, gdzie mówił znowu o oczekujących wyzwolenia »braciach« z Alacji i Loaryngii. Ale planów swej tyloletniej propagandy sam już zebrać nie zdołał. Podobnie jak Jaures zginął z ręki skrytobójcy nie doczekawszy końca katastrofy, która w ostatecznej konsekwencji przez sworzenie Ligi narodowej wprowadzenie międzynarodowej ochrony pracy, ochrony gnębionych narodowości, ziszcza niejedno marzenie apostoła lepszery, tak też wielbiciel »rewanżu« zamknął powieki w Nici w r. 1913, krótko — zanim zrodziła się z łona stosunków politycznych wojna odwetowa nosząca w zanadrze zniszczenie się snu Deroul de'a: wyzwolenie »braci z pod jarzma germańskiego«.

Żywość Deroul de'a — to w mikrokońcie historia Francji od r. 1870 do chwili ostatecznej mobilizacji poprzez wzloty i schyłki, popzez tryumfy postępu i zakusy reakcji. Reakcji — zarówno tej, która bezceremonialnie okazuje kły barbarzyństwa, jak i tej, która intencje szowinistyczne stroi w sary kultury, czy miłości ojczyzny.

Na szczęście ta ciemna strona dziejów Francji dziś w życiu publicznym coraz mniej tam znajduje uzasadnia. Gdy w dwa lata przed zgonem Deroul de'a w charakterze kandydata frucil ponownie swe nazwisko na salę wyborów parlamentarnych, spotkał się z samowczą klęską. A umarł politycznie — bez etny. Toż, gdy »Liga praw człowieka« w ostatnich czasach swymi wyspieniami politycz-

Wiadomości bieżące.

(Pat.) Katowice. Pasa niemiecka w celu powstrzymania wyjazdu niemieckich obywateli z tych części Śląska która przypadły Polsce, przytacza obecnie wyjątki z konstytucji polskiej, na dowód że Niemcy nie mają żadnego powodu do ucieczki, gdyż Polska zapewni Niemcom dostateczną obronę mniejszości narodowych.

(Pat.) Bordeaux. Nota Cziczierina w sprawie uznania długów przedwojennych Rosji, spotkała się we Francji z ogólnym sceptycyzmem.

(Pat.) Bordeaux. Jak donoszą z Waszyngtonu, dnia 12 b. m. prezydent Harding powita uczestników konferencji pocze nastąpi wzajemne poznanie się delegatów, a dnia 14 b. m. konferencja rozpocznie swe obrady.

Paryż. (Pat.) Wedle berlińskiej depeszy »Journala«, krąży tam pogłoska, że Karol otrzymał od królowej rumuńskiej list z doniesieniem, że Rumunia nie będzie się sprzeciwiała restauracji Habsburgów.

Londyn. (Pat.) Po przemówieniu Lloyd Georgea Izba 439 głosami przeciwko 43 odrzuciła wniosek kilku posłów unionistycznych, by rządowi wyrazić votum nieufności z powodu kwestyi irlandzkiej.

(E. E.) Szwajcarskie Towarzystwo dla żelgu i napowietrznej zaskarżyło Karola za przywłaszczenie sobie samolotu, którym udał się na Węgry. Żąda ono odszkodowania w kwocie 72.000 fr. Dla zabezpieczenia tej kwoty zafantowało Towarzystwo to 2 automobile Karola i depozyt jego w bankach szwajcarskich.

(Pat.) »Daily Mail« donosi wedle relacji pisni amerykańskich, że bezpośrednio po konferencji dla rozbrojeń ma się odbyć druga konferencja z udziałem tych samych delegatów, dla zastanowienia się nad międzynarodowymi zagadkami finansowymi.

Mając na werdykcie uwalniającym głoit na — zamachy stanu, spróbował jeszcze raz lotu w czasie rozprawy kasacyjnej w Rennes, która zadecydować miała ostatecznie o losach skazańca z Wyspy Dyabelskiej. I tą razą ubiegła go policja, a obecnie już Derouleda na mocy wyroku sądowego czyn swój miał odpokutować dziesięcioletnim pobytom na wygnaniu.

Jak przed stuleciem bóg wojny z wygnania swego oczytna duszy śledził bieg dziejów Francji, tak bóg wojny odwetowej z przymusowego mieszkania na wybrzeżu hispańskim badał losy kraju rodzinnego, przywołując wizyty »kur'erów«, udzielał rad i wysyłając orędzia do swoich »wiernych«.

Jedno z tych orędzi, zwrócone przeciw Jauresowi, utrzymane było w tonie tak ścisłowie polemicznym, ale zarazem też brutalnie osobistym, że i tutaj jedynym rezultatem było spotkanie orężne z leaderm socjalistów. Pojedynek, dla którego obojczya menes socjalizmu wyjednał u władzy zezwolenie dla swego przeciwnika na przekroczenie granicy, skończył się znowu szczęśliwie dla obu zapasników, bo bez roli w krwi.

Po pięcioletniej banicji Derouleda, uzyskawszy amnestję, wraca do Paryża a wjazd jego do stolicy stał się istnym pochodem tryumfalnym. Wszak jest to już tylko ostateczny błysk gasnącej gwiazdy jego szczęścia. Po raz ostatni wystąpił publicznie w Champigny przy uroczystości na cześć Dziewicy

mi wyłobila niejedyn ślad w postanowieniach wersalskich, żeby wspomnieć choćby tylko »traktat o mniejszościach narodowych«, to twierdza nacjonalizmu, z takim mozołem utrzymana przez Derouleda, stoi opuszczała, a jedyny jeszcze Maurice Barres na trybunie parlamentarnej i łamach »Echo de Paris«, strzeże opuszczonego szaniec.

Tłez wysawi nie potnika cici się cuniz Derouleda. Ale hołdy oddaje się tylko wielkiemu patriocie, którego myśl szybowala zawsze w sferze pewnej, acz fałszywie pojętej ideologii, nie zaś zaś pieńców, który za narodowe »tabu« uważał — karnie, a za klimat, sprzyjający najbardziej wolnościowym »pędem« — a atmosferę wojenną.

Miasto Metz wyraża wdzięczność swemu bohaterowi, który w twierdzy w Wroclawiu, jako jeńiec wojenny, oplakiwał upadek tego miasta, a odąd wzrok zwrócony miał zawsze ku cottom, oderwanym od Macierzy. Rezerwa z jaką opinia i prasa francuska traktują uroczystości w stolicy loaryngskiej, świadczą jednak, że dla trybuna ludu, który dobro państwa oprzeć chciał na krzywdzie innych, a dla uzyskania chwilowych owoców nie wahał się spekulować na najniższe namiętności ludzkie i wywoływać orgie nienawiści rasowej, czy wy na jowej, w świat o le narodowym cie ma miejsca.

Dr. Leon Reich.

NA MARGINESIE.

Styl narodowo-demokratyczny.

Rzecz dziwna. Od dwu tygodni, tj. od czasu wzajemnie pomyślnego eventu sprawy górnośląskiej prasa endecka zanie mogła. Nie zarzuciła [znamiennie] ani razu dyletantyzmu min. Skirmuntowi, przestała ją razić semicki nos Szymona Askenazego, przebaczyła nawet międzynarodowemu żydostwu rzekome przeciw Polsce intrygi. Rzecz dziwna, od dwu tygodni nikt Polski nie zdradził, nikt nie wpłynął na osłabienie i zohydzenie jej przed światem. Dziwi jedynie wstrzemięliwość »Słowa Polskiego« i »Gazety Warszawskiej«, że pierwszego powodzenia dyplomatycznego Polski na Górnym Śląsku i w Gdańsku jeszcze nie przypisały — sobie. Bo do uznania zasług cudzych jeszcze narodowej demokracji nie spieszą.

Dzielne to stronnictwo, reprezentujące raczej pewne skrzywienie umysłowości niż program narodowy i społeczny, odznacza się amerykańską zaiste pomysłowością, gdy chodzi o zohydzenie i profanowanie zasług i znaczenia przeciwników. Jest w tem konsekwentna, nieublagana i solidarna niby loża masonska. »Właściwy człowiek na właściwym miejscu« jest hasłem demokracji. Hasłem narodowej demokracji jest: niewłaściwa metoda w niewłaściwym miejscu. Onegdaj zawiadomiło »Słowo Polskie« o wejściu w związku małżeńskie Naczelnika Państwa. Gdzie? czy na froncie pisma? Czy wśród telegramów z Warszawy? Nie. W kronice, i to w tym jej kącie, gdzie notuje się kronikę po icojną. Arrangement utrzymany w stylu, zupełnie w stylu... »Słowa Polskiego«, hehe...

Kronika palestyńska.

Nowy dziennik arabski. W Jerozolimie zacznie wychodzić w najbliższych dniach nowy dziennik arabski pod tytułem »Brid al Saba« (»Gazeta Poranna«). Dziennik ten będzie oficjalnym organem kongresu arabskiego. Niedawno zaczęła wychodzić gazeta arabska »Lisson al Arab«, która jest redagowana w duchu sprzyjającym rządowi.

Robotnicy arabscy w Petach Tikwah. W Petach Tikwah nie zatrudniano robotników arabskich od czasu ostatnich napadów na kolonie żydowskie; odtąd pracowali w Petach Tikwah tylko robotnicy żydowscy. Obecnie zaczynają się stosunki pod tym względem znów zmieniać i robotnicy arabscy otrzymują zajęcie. Robotnicy ci pochodzą z tych wsi, których mieszkańcy dokonali napadów na kolonie żydowskie w maju bieżącego roku.

Nowe miasto ogrodowe. Rozporządzeniem rządu zostało niedawno zatwierdzone kupno ziemi pod nowo wybudować się mający kwartał »Nwe Szalom« obok »Tel-Awiw«. Ten kompleks gruntów przylegający do linii kolejowej z dwu stron zabudowany będzie domami, opatrzonymi w wielkie ogrody warzywne lub prowadzącym gospodarstwo mleczne i hodowlę drobiu. W ten sposób »Tel-Awiw« będzie mogło zakupy swe pozyskiwać w »Nwe Szalom« i nie będzie zależne od codziennego rynku.

Właścicielami udziałów nowo założonej się mającej dzielnicy są rzemieślnicy i robotnicy. Jest nadzieja, że do wiosny wybudowanych będzie 400 domostw wraz z centralą światła elektrycznego.

Grunta w Haifa. Tereny, zakupione jeszcze przed wojną obok Karmelu zostały obecnie rozdzielone między właścicieli przyczem uchwalono, że ci, którzy

przystąpią bezzwłocznie do budowy domów, otrzymają grunt korzystniej położony. To zastrzeżenie przyspieszy tempo ruchu budowlanego.

Obrady rady partyjnej stronnictwa syjonistycznego.

Lwów 1. listopada.

Przez cały dzień dzisiejszy trwały obrady rady partyjnej stronnictwa syjonistycznego dla Galicji Wschodniej.

W obradach bierze udział 25 członków Rady, w tem przedstawiciele 10 okręgów powincjonalnych.

Przewodniczący krajowej egzekutywy stronnictwa Dr Reich w zagajeniu wskazał na zagadnienia, któremi rada partyjna będzie się miała zająć, podnosząc w szczególności sprawy stosunków wewnętrznych w stronnictwie, sprawy pracy palestyńskiej, oraz aktualne zagadnienia pracy krajowej.

Dr Rotfeld jako referent finansowy egzekutywy, przedstawił stan finansowy i przedłożył wnioski budżetowe.

Dr Rosmarin referował sprawę taktyki partyjnej w kwestiach aktualnych. W żywej dyskusji, nacechowanej powagą i rzeczowością, wyłuszczyli członkowie Rady swój kąt widzenia na poruszone sprawy.

Obrady toczą się w dalszym ciągu i potrwać przez dzień jutrzejszy.

NADESŁANE.

KAŻDA ESTETYCZNIE

ubierająca się Pani wie dokładnie, że wszelkim wymogom ostatniej mody odpowiadać może jedynie

***** FIRMA *****

D. EISENBERG, Lwów, Jagiellońska 11 a.

która z powodu katastrofalnego spadku korony austriackiej, nabyła korzystnie ogromny zapas wszelkich najnowszych toalet zagranicznych jakoteż wykwintnej bielizny dla wypraw ślubnych. 1253

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY

Dra. I. Uricha i Fr. Uricha

Kopernika 1^a, godz. ord 9—1. 3—6 12889

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych

Dr. N. Goldstein

były elev. Kliniki wiedeńskiej i berlińskiej powrócił, ord. dla kobiet od 10—12, dla mężczyzn od 2—5, w niedziele i święta od 9—12, Kraszewskiego 13. 12888

B. Asystent I. kliniki lekarskiej w Wiedniu

Dr. L. Pfau

powrócił i ord. w chorobach wewnętrznych Piekarska 7. 12725

Okulista Docent dr. W. Reis

powrócił i ordynuje przy ul. Kościuszki 22 od 12^{1/2}—3^{1/2}. 12054

KRONIKA.

Repertuar teatru Miejskiego

W środę 2. listopada o godzinie 7.30 »Zydówka«, opera w 4 aktach Halvyego.

W czwartek 3. listopada o godzinie 7.30 »Snieg«, dramat w 4 akt. St. Przybyszewskiego.

W piątek 4. listopada o godzinie 7.30 »Tosca«, opera w 4 aktach G. Pucciniego.

W sobotę 5. listopada o godzinie 3.30 przedawanie dla młodzieży »Kościusko pod Raclawicami«, obraz historyczny Anczyca.

W sobotę 5. listopada o godzinie 7.30 »Snieg«, dramat w 4 akt. St. Przybyszewskiego.

W niedzielę 6. listopada o godzinie 3.30 »Kobieta bez kary«, komedia w 3 aktach G. Zapolskiej.

W niedzielę 6. listopada o godzinie 7.30 »Madame Butterfly«, opera w 4 aktach Pucciniego.

Repertuar Teatru Małego.

W środę 2. listopada o godzinie 7.30 »Roztwór prof. Pytla«, groteska w 3 akt. B. Winawera.

W czwartek 3. listopada o godzinie 7.30 »Roztwór prof. Pytla«, groteska w 3 akt. B. Winawera.

W piątek 4. listopada o godzinie 7.30 »Burmistrz ze Stylmondu«, dramat w 4 aktach Maeterlinka.

Repertuar Teatru Nowości.

W środę 2. listopada o godzinie 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza — premiera.

W czwartek 3. listopada o godzinie 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza.

W piątek 4. listopada o godzinie 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza.

W sobotę 5. listopada o godzinie 7.30 »Taniec szczęścia«, operetka w 3 aktach R. Stolza.

Repertuar ukraińskiego teatru »Bogdę« Sala Łyżeńki przy ul. Szaszkiewicza 1. 3.

Czwartek dnia 3 listopada: »Upior« dramat w 3 akt. H. Ibsena. 12844

Repertuar Bag tell lwowskiej.

Dziś Premiera. Gościnne występy Józefa Ursteina (Pikusia), Ireny Zbierzchowskiej, M. Windheima, Hanki Ordorówny, M. Rentgena i innych

1) 100 000, żart satyryczny w 1 odsłonie. 2) Wielki dział koncertowy. 3) Przed bramą, pastel sceniczny w 1 odsłonie. Początek o godz. 8 wieczorem.

Repertuar Teatru lit.-art. »Ule« ul. Ossolińskich 10. 1) Część koncertowa P. p. Ardea, Bronowski, Michałowski, Mrski, Noskowska i inni. 2) »W Wenecji« Touem i Wikliński 3) farsa »Nareszcie samie«.

Biuro Koncertowe M. Tuerha.

We czwartek 3. listopada: Lew Sirota, pianista. Bilety u Seyfartha. 12876

Z Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie. W zapowiadzanym już cyklu w kładow dantejskich wezmą udział następujący prelegenci: Prof. Leon hr. Piniński (Etyka dantejska Układ kar i nagród w B. Komedyi), X. Prof. K. Wais (Filozofia Dantego), Prof. Wł. Abraham (Dante polity i publicysta), X. Prof. Wł. Żyła (Ikonografia Dantego, z obrazami świetlnymi), Prof. E. Porębowicz (Dante i nowa sztuka) i i.

Pierwszy wykład L. hr. Pinińskiego ze słowem wstępem J. M. e tori J. Kasprowi za odbędzie się w piątek dn 4. bm. o godz. 6 w Zakładzie fizycznym (ul. Długosza 8). Wstęp wolny.

Konflikaty. Skonflikowane zostały: 1. »Wpered« Nr. 201 z 2. b. m. za artykuł »Ukraiński komitet pomocy« oraz p. t. »R-wizji i areztuwanja«, 2. »Rus« Nr. 6 (135) z 31. października 1921 za artykuł w tępnym.

Miejski zakład wołocławagowy przynomin koniecznie natychmiastowego bezpieczeństwa wołocławagów domowych przed zamknięciem. Obowiązek ten spoczywa na za-

Teatr żydowski

W środę dnia 2. listopada b. r. o godzinie 7:30 wiecz.

„KOL NIDRA“ p. KALISZ w roli Bartelo

operetka w 4 aktach.

W przygotowaniu »BÓG ZEMSTY«.

dyr. S. M. GIMPEL
JAGIELLOŃSKA 11. —

rzędach realności prywatnych i publicznych, rządowych, wojskowych i gminnych.

W szczególności należy zabezpieczyć przed wpływem mrozów rurociągi i kurki wodociągowe w piwnicach. Olena piwniczne potrzeba pozamykać i uszczelniać, zaś nieoszkłone zamurować lub odpowiednio zaizolować.

(Wodociągi przechodzące przez lokale nieogrzewane, należy wyłączyć z ruchu, wodę spuścić.)

Równocześnie uprasza miejski zakład wodociągowy P. T. Zarządców realności o przypomnienie dozorcóm domów obowiązkowo obywatelskich i lodu nakrywek ulicznych na odgałęzieniach wodociągowych i hydrantach ogniowych.

— Nowy komisaryat policyjny został kreowany dla dzielnicy IV-tej. Biura komisaryatu znajdują się przy ul. Kurkowej 23. Komisaryat urzęduje w permanencyi.

— Na omentarzu. Olga Bieniowa, żona sędziego apel., zam. przy ul. Cłowej 1. to położyła podczas pobytu na omentarzu lyczakowskim płaszcz i czapkę na jeźdźcy z grobowców. Zauważył to jakiś zwałający się po omentarzu „niebieskich praków“, podpełznął do grobowca i skradł leżący pod płaszczem portfel zawierający 1000 marek, lornetkę i precjoza wartości łącznej 100 tysięcy marek.

— Buro polskiej delegacji rep. trybunacyjnej w Warszawie przyjmuje w godzinach od 8—1 listy adresowane do Dagestanu, republiki Górskiej Gruzji, Armenii i Asser ejdzanu.

— W Krakowie (naczej): Pisma krakowskie donoszą co następuje: ze względu na niższą cen mąki magistrat ustala następujące ceny pieczywa, obowiązujące od 30. bm.: a) chleb żytni jasny 140 Mk. za 1 kg., b) chleb żytni ciemny 115 Mk., c) bułka pszenna jasna 6 dkg 16 Mk.

— Szybkie przesłanie listów lotniczych. »Le Journal de Pologne« podaje, że zamieściły w Warszawie obywatel francuski otrzymał 28. bm. list wysłany z Paryża 19. bm. Oazało się potem, że aeroplan przywiózł list w przepisany czas t. j. w ciągu dnia, lecz cenzura przytrzymała go przez 8 dni.

— Zapoznanie się z »zakonem« Warszawski »N. Hajnt« donosi, że ministerstwo spraw wewnętrznych wysłało do władz policyjnych reskrypt, w którym stwierdza że z względu na brak o mniejszych ościach narodowych nie da się utrzymać w mocy fakaz przemawiania na zgromadzeniach w »żargonie« i zapytuje, czy nie byłoby wskazane, by urzędnicy obznajomili się z »żargonem«.

Z życia gospodarczego.

Wiadomości gospodarcze Izby handlowej i przemysłowej w Lwowie.

Podwyższenie cła.

W najbliższych dniach okaże się rozporządzenie Ministerstwa Skarbu, mocą którego agio celne (dopłata walutowa) dla towarów nieobjętych rozporządzeniem o ulgach celnych zostanie podwyższone z 14.900 proc. (mnożnik 150) do 39.900 proc. (mnożnik 400), a dla towarów luksusowych z 29.900 proc. (mnożnik 300) do 79.900 proc. (mnożnik 800). Ponieważ zachodzi obawa, że wobec tak znacznego podwyższenia cła zostanie uniemożliwiony import surowców jakoteż towarów niezbędnych ze względu na niewystarczającą produkcję krajową, Komitet celny przed-

łożył Ministerstwu Przemysłu i Handlu wniosek co do zachowania doychczasowego agio w wysokości 14.900 proc. (mnożnik 150) dla tych towarów, któreby tak znażego obciążania cłem nie zniosły.

Celem zebrania materiału potrzebnego do przedstawienia listy takich towarów Ministerstwu, Izba handlowa i przemysłowa w Lwowie uprasza z interesowane firmy, aby w jak najkrótszym czasie zechciały Izbie przesłać swe wnioski, dla jakich maszyn, surowców itp. towarów należałoby zachować dotychczasowe agio (mnożnik 150). W należycie umotywowanych wnioskach winny się znajdować następujące dane: cena krajowa i zagraniczna towaru (ewentualnie kalkulacja cen) wytworzonej krajowa i zapotrzebowanie.

Uregulowanie zagranicznego ruchu państwowego.

Ministerstwo Poczty i Telegrafów komunikuje, że polski Zarząd pocztowy przystąpił do międzynarodowej konwencji dotyczącej wymiany paczek pocztowych, z wartej dnia 30 listopada 1920 r. w Madrycie.

Konwencya ta wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1922 r. Od wspomnianego terminu Polska ma prawo podjęcia ruchu paczkowego z wszystkimi państwami należącymi do powyższej konwencji, z drugiej zaś strony państwa takie mają obowiązek przez swe obszary przewozić paczki do i z Polski.

Na podstawie tej konwencji Niemcy, blokujące dotąd Polskę, zmuszone będą podać z nią ruch pocztowy i przewozić przez swój kraj paczki zagraniczne do Polski i z Polski.

Przygotowania do podjęcia ruchu paczkowego zagranicznego są w pełnym toku i nie ulega wątpliwości, że od Nowego Roku będzie mogło Ministerstwo Poczty i Telegrafów podjąć ogólny ruch pocztowy z wszystkimi państwami, które do konwencji przystąpiły.

Termin likwidacji Okręgowego Urzędu Przewozu i Wywozu.

Okręgowy Urząd Przewozu i Wywozu we Lwowie zawiadamia strony interesowane, że z dniem 31 października b. r. z powodu likwidacji kończy swe czynności, wobec czego w wszelkich sprawach przewozowych winny strony zwracać się w przyszłości wprost do Głównego Urzędu Przewozu i Wywozu w Warszawie (Senatorska 42).

Zakaz importu chmielu do Anglii.

(Import chmielu zagranicznego do Anglii jest wzbroniony za wyjątkiem partyi specjalnie licencyjonowanych przez Rządową Kontrolę Chmielu i takie licencje są wydawane tylko tym właścicielom browarów, którzy udowodnią, że im chmielu brakuje i że na rynku chmielu angielskiego zakupić nie mogli. W każdym razie licencje mogą być wydawane tylko angielskim kupcom.

(W myśl powyższego wskazania jestoby kupcy polscy nie wysyłali żadnych transportów przed uzyskaniem licencji, gdyż mogą być narażeni na konieczność wywiezienia z powrotem z Anglii dostarczonego chmielu.

Adresy angielskich firm prowadzących handel cmielami można uzyskać w Oddziale ruchu handlowego Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Przewożenie z angielskiego rynku.

na towary kolonialne, surowce przedzielnicze, tkaniny i metale jest do przeniesienia w Oddziale ruchu handlowego Izby handlowej i przemysłowej we Lwowie.

Adresy firm zagranicznych pragnących nawiązać stosunki handlowe z Polską.

Breslauer Fass u. Parkettfabrik Breslau Kleinburg, Aussen: Lohnstrasse — pragnę nabywać w Polsce dębowe kłopi do beczek
Firma Louis Balen General & Company Agent w Cape Town (Południowa Afryka) pragnę nawiązać stosunki handlowe z firmami polskimi. Wzmiankowana firma interesuje się nowościami sezonowymi i galanteryą.

Artur Hittgerit Lipsk A. Beuchaerstrasse oferuje obuwie żołnierskie (robotnicze).

Zakaz wywozu nasion.

Warszawa. (Pat) W »Monitorze polskim« zamieszczono obwieszczenie ministerstwa przemysłu i handlu, mocą którego zgodnie z wnioskiem głównego urzędu przewozu i wywozu ogłasza się że przez linię cłową Rzyt-j polskiej porząwszy od dnia 72 po ogłoszeniu obwieszczenia w »Monitorze polskim« jest zabroniony wywóz wszelkich nasion choćby suszonych.

Wiadomości handlowe.

Lwów, 1. listopada 1921.

Poza giełdą w walutach i dewizach tendencja niżkowa, przed wieczorem mocna.

Placono: dol. amer. 2900—3000, 3100—3450—3400, korony czeskie 4000 (bez odbiorców), leje rum. 2800, marki niem. 21—22, Wiedeń 108.

Ruble carskie i dumskie bez odbiorców.

Złoto: 10 rubłówek 16000—16500.

Srebro: 1 kor. austr. 160.

Kurs marki polskiej w dniu 31. października 1921.

Praga: (Pat.) Marka polska 225 285, przekaz na Warszawę 245—305.

Zurych. (Pat.) Marka polska 018.

Berlin. (Pat.) Marka polska 485 515.

Wiedeń. (Pat.) Marka polska 114 116, przekaz na Warszawę 114—116.

NADESŁANE.

Debra Marfeld — Kalman Kornreich Pruchnik Chomiakówka zarczeni w listopadzie 1921. 12910

Edmund Keiss — Regina Odze Drohobycz zarczeni w październiku 1921 12915

Z okazji zaręczyn p. Reginy Odze z p. Edmundem Reisseem zasyłamy serdeczny »Maze owe« M. Schaffer z żoną. 12916

Z okazji zaręczyn naszej kochanej siostry Reginy Odze z p. Edmundem Reisseem życzą szczęśliwej przyszłości Eusia Ascher i Izio. 12917

Świetne przyzłości z okazji zaręczyn p. Reginy Odzówny z p. Edmundem Reisseem życzą Toñela i Herman Turnschein. 12917

Jasnej przyszłości do zaręczyn mego siewagra Edmunda Reissa z p. Reginą Odzówną życzą Janowski Turnscheinowie. 12919

Do zaręczyn mego kochanego przyjaciela Edmunda Keissa z p. Reginą Odzówną życzą dużo szczęścia i jasnej przyszłości Adolfowie Prawniowie. 12920

Z okazji zaręczyn p. Cesi Rappaportówny z p. I. Neubauerem serdeczne życzenia zyczą Feuersteinowie z Brodów. 12924

Klara Blüch — Czopp Abraham Turka Radziechów zarczeni 31 października. 12923

DROBN. OGŁOSZENIA**POMOC LEKARSKA.**

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych
Dr. SCHWARZ Sekundaryusz szpit. powszech.
 rowródł i ordynuje Słowackiego 4
 narzędziwł. pozty.

Dr. Ignacy Löwenheck

ordynuje w chorobach skórnych i wenerycznych
 ZIELONA 17 — RÓG JASNEJ. 11-99

NAUKA I WYCHOWANIE.

W. wieczorne kursa języków. Zgłoszenia przyjmuje:
 R. Krep. Zwymuntowska 17. 12866

34 BATOREGO „Ecole française“

najszybcza metoda wyuczenia języków:
 francuskiego, angielskiego, niemieckiego, włoskiego,
 rosyjskiego, polskiego. — Rodowite siły. 12470

Salonowych form towarzyskich, dobrego tonu,
 znalezienia się w eleganckim towarzystwie,
 pięknego stylu w pisanu, polskiej, niemieckiej
 salonowej konwersacji, historii, literatury, obja-
 śniania klasyków udziela literacko wykształcona
 nauczycielka. Ulica Kleparowska 4, II p. 12914

Sluchacz Politechniki udziela lekcji w zakresie
 szkoły realnej. Specjalność: matematyka, fizyka
 Ceny przystępne. Zgłoszenia: Kasztelańska 7,
 II piętro. 12906

KUPNO-SPRZEDAŻ.

Do sprzedania około 60 par bucików sukien-
 nych o podszewie skórzaną, sortowane czę-
 ściowo lub razem. Zgłoszenie do Adm. »Chwila«
 pod »Okrzyżak«. 12862

3. Futro dla stusznego mężczyzny do sprzedania
 Łyczkowska 36, drzwi 6. 12913

WOLNE POSADY.

Poszukuje się lepszej osoby, najchętniej Niemki
 do dwojga dzieci 2 i 5 pod dobrymi warunkami.
 Zgłoszenia: Waldmann, Jachowicza 11 a, III p.
 1-4 pop. 12-93

RÓŻNE.

Każdemu buchalterowi otwiera oczy wykład omó-
 wiony przez radcę szkolnego w Linciu w języ-
 ku niemieckim za 1000 mk. Dom starców, od 2-4,
 S. Schargel, Rippanorta 8. 12861

MIESZKANIA, SKLEPY I LOKALE.

Akademik poszukuje pokoju umeblowanego lub
 bez przy inteligentnej rodzinie. Wiadomość:
 do Administracji pod »Embe«. 12756

Warszawiak, student politechniki lwowskiej po-
 szukuje pokoju, ewentualnie za lekcje. Zgło-
 szenia do Administracji dla »Warszawiaka« 12922

Zamożny kupiec, kawaler, poszukuje umeblowa-
 nego pokoju z osobnym wejściem. Odpowiedź
 pod W. B. 3 do Administracji. 12939

POSAD POSZUKUJĄ.

Samodzielną buchalter-korespondent z kilkuletnią
 praktyką w przemyśle naftowym i drzewnym
 poszukuje zajęcia ewentualnie jako siła pomocnicza
 pod »Przedsiębiorczy« do Adm. 12 12

Ogłoszenia.**Żurnale Mod i Formy**

oryginalne francuskie, angielskie, amerykańskie
 wiedeńskie i inne na sezon zimowy 1922 w naj-
 większym wyborze — tylko u jenerałego zastępcy

B. Bregman, WARSZAWA, Karmelic-
 ka 11. — Telefon 63-29.

Uwaga: Specjalne formy Międzynarodowej Aka-
 demii we wszystkich rozmiarach. — Ksi-garniom
 i hurtowniom ceny redakcyjne. 12588

Nakładem Spółki wydawniczej »Chwila«
 Spółki z ogr. poręką

PŁÓTNA

Zefiry, Dymkę, oraz
 wyprawy ślubne

poleca

T. FUHRMANN — Skarb-
 kowska 23, I. p.

KUPNO SPRZEDAŻ.

W Drohobyczu lokal biurowy na przed-
 sięwzięcie handlowo-
 przemysłowe lub spedycy-
 cyjne wraz z urządzeniem
 do odstąpienia. Bieżąca
 wiadomość w Unii-Kredy-
 towej we Lwowie, ul.
 Kazimierzowska 1, 17, lub
 u p. Dra Lissa w Droho-
 byczu. 1294

Rąbafka do drzewa

(maszyna do rębania drzewa) 12900
 nowa do sprzedania zaraz ze składu
TECHNIKA LWÓW
 LENARTOWICZA 12.

»CENY SPADAJĄ«

NA HURTOWNYM SKŁADZIE 129-6
PRZYBÓRÓW SZEWSKICH

R. SCHNAPEK LWÓW, ul. GRÓDECKA I. 1.
 (Róg ul. Kiszwickich).

Fryzjerskie!

Przytmy wymienite t. z. »Stosmessere« po 970
 Mp. póki zapas starczy poleca **S. FE-**
DER, Lwów, Sykstuska 7. — Wysyłka na pro-
 wincję tylko za poprzednim nadesłaniem Mp. 950.

PIENIĄDZE

I irytację zaoszczędzą sobie Panowie, którzy uży-
 wają do Gilletek itp. aparatów zapasowe nożyki
 do golenia »Salfers« tuzin 720 Mp. — Wyłączny
 skład **S. Federa**, Lwów, Sykstuska 7. — Uwaga
 na Nr. domu 7. Wysyłka na prowincję za poprz.
 nadesł. Mk. 750. 12776

Trzyklasowa szkoła średnia

»W HORODENCE«
 poszukuje sił nauczycielskich.

Warunki bardzo korzystne. — Zgłoszenia do
 czwartku włącznie 12937

Hotel Georga, Lwów, Nr. 73

po tym terminie pod:
Dr. WERBER — Horodenka.

Panowie!

szanujący swoje zdrowie, kupują hyg. arty-
 kuły gumowe tylko u **S. FEDERA**, Lwów,
 ul. Sykstuska 7. Wyyłka na prowincję dy-
 skretnie za poprz. dn. nadesłaniem 600 M. za
 tuzin. Uwaga na firmie i Nr. domu 7. 12780

Elektromotory dynamometry

zaraz ze składu do nabycia 12895
 w firmie **Technika**, Lwów,
 Lenartowicza 12.

Norwęgskie śledzie

We Lwowie, ul. Bielowskiego I. 6 I. p.

Ultramarynę

pastę do bielizny w emaljowanych pudełkach blasz.
 w proszku do bielizny w kopertach kartony po 0 szt.
 dla celów malarskich w pakietach 2 kg.
 Pierwszorzędnej jakości firmy **J. SEIZERIE WERNER**
 Dostarcza po cenach fabrycznych
 Dom handl. komis. **Ignacy Czopp**, Lwów, Długosza 23
 Zlecenia z prowincji wykonuje odwrotnie.

Redaktor odpowiedzialny: **Dr. Gerszon Zipper**.
 »Drukarnia Lwowska«, Lwów, Kopernika 11.

OBUWIE najlepszej światowej marki 12921**„THE HELIA SHOE“**

sprzedaje z powodu zwykłej marki polskiej

po znacznie niższych cenach.

Główny skład obuwia i wyłączna sprzedaż hurtowna

„COMMERCIOUM“ — Lwów, Skarbkowska 15.

Telefon Nr. 474.

Telefon Nr. 474.

ZNIŻONE CENY

Hurtownia pasów, szczeliw węży etc.
 Biuro tach i elektro-tach „Zeitt“. Ska z ogr. odp.
Kraków, ul. Szpitalna 7.
 Nadeszły (hurtownie): czułe płyty gumo-
 wane na klapy od 1-25 m/m gumo-
 we w e spiralie 1-2"
PASY SKÓRZANE WIEDEŃSKIE I a.
 Klingent, arbest, węże parciane, toczki
 „Tyrolit“ wafna do czyszczenia maszyn,
 piły gatowe, pilniki etc. 1278

ZNIŻONE CENY**Obrączki ślubne**

50% taniej sprzedaję

FIRMA

10146

S. ALTHOLZ, Lwów, pasz Hausm na 5.

Piece „METEOR“

wiecznie płonące (Dauerbrand)
 żelazne szamotowe — poleca

F. Rentschner

Lwów, Legionów 37. 12777

FOOTBALE, DUSZE

najnowsze zabawki, poleca 12670
KLINIKALALEK — LWÓW, HALICKA L. 21

PALTA ZIMOWE

w Magazynach Konfekcyj
 męskiej i dziecinnej

Körner

Lwów, Trybunalska 6. 12904